

ČASOPIS Keltoviny

53. číslo - 27. června 2022

Hezký slunečný den...

Začneme trochu smutně a to tím, že 9. a 10. července (na Borůvkobraní v Borovanech u Českých Budějovic) proběhnou naposledy Kejklíři na cestách tak, jak je znáte... Rozhodli jsme se tento projekt přepracovat a mít ho opravdu jako doprovodnou součást našich aktivit, neboť nás Miniškolička práskání bičem plně zaměstnává a rádi bychom zdokonalovali ji. Však naše výstava bičů z celého světa se rozrůstá, jak jen to jde – kdybyste někdo jeli do Indonésie či Mexika, tak se nám ozvěte. Odtamtud biče ještě nemáme ☺ a rádi je do naší výstavy přidáme...

Pozvánku na Velkou cenu Indiana jsme Vám již ukazovali v minulých číslech. Jinak my si tuto akci nenecháme ujít. Přijďte i Vy...

V tomto čísle se dozvíte další část o tradicích spojených s práskáním, ale také o soutěžích v ovládnání biče. Věnujeme se jim v seriálu Biče, všude kam se podíváš...

Časopis má 30 stran, trochu méně než v minulých číslech, ale doufáme, že i tak Vás bude od začátku do konce bavit.

PS: Sledujte náš kalendář a my se těšíme na setkání na kulturních akcích po celé republice.

Marta Štělá

Obsah čísla 53.:

2	OBSAH, slovo úvodem	13	POVÍDKOBRANÍ
3	BIČE, VŠUDE KAM SE PODÍVÁŠ <i>Tradice práskání bičem 3</i>		<i>Historie lomu Červenka, díl druhý</i>
5	ČTENÁŘSKÝ DENÍK <i>Letopisí Narnie</i>	16	BEZPEČNÉ CESTY <i>Zvířata v autě</i>
6	KAMENICKÁ HUŤ <i>Skaláci a jejich zvyky</i>	17	ZASE TIE PRÁZDNINY <i>Pátý díl</i>
7	LEGANORIE <i>Útěk z Erigondy</i>	21	ROZHOVOR <i>Patrik & Hynek Hradecký</i>
9	ČESKÁ NEJ... <i>Jedenáctkrát...</i>	23	HISTORIE <i>Železnice</i>
10	JEŇOULE A LAĐOULE <i>Hokus pokus</i>	25	PROKLETÍ POCESTNÉHO <i>20. část</i>
11	ČTENÍ PRO VŠECHNY <i>Pověst o pastýři Gillovi</i>	28	BÁSNIČKY pro všechny lidičky <i>Chmýříčka</i>
12	OD HRADU KE HRADU <i>I smrt patří k životu</i>	29	KOMIKS ZOMBÍK <i>22 – 23</i>
		30	TIRÁŽ <i>aneb kdo nám píše...</i>

Biče, všude kam se podíváš

8. díl - Tradice práskání bičem 3

Článek připravil Martin Štulla

informace sesbírány pro projekt o historii práskání bičem

JARNÍ PRÁSKÁNÍ BIČEM (březen)

Práskáním biče pastýři oznamovali na jaře první výhon dobytka na pastvu. Rozléhající se zvuk tohoto nástroje brzy ráno byl v obci znamením pro shánění dobytka z jednotlivých usedlostí do stáda. To ovšem platilo v případě, kdy pastýř nepásl dobytek celosezónně a nebydlel v salaši. V jednotlivých usedlostech se otevírala vrata a hospodáři z nich vyháněli ovce a krávy, aby se přidaly k pastýři. Podobný obraz se naskytl opět večer, kdy se zvířata vracela do svých chlévů.

VELIKONOČNÍ PRÁSKÁNÍ BIČEM (březen, duben)

V některých obcích, např. v Hrušovanech, práskali v noci z Velikonoční neděle na pondělí mládenci ve skupinách biči, tzv. Noční hlučná procesí. Šlo vlastně o obyčej jarního hlučení, kterým se v dávných dobách zaháněly zlé mocnosti. Například na Vyškovsku se práskalo zvlášť dlouhými biči.

FILIPOJAKUBSKÁ NOC, ČARODĚJNICE (duben/květen)

Noc z 30. dubna na 1. května je plná kouzel a tajemství, ať už jí říkáte Filipojakubská, Valpružina, Beltine anebo Čarodějnice (i když předci toto označení nepoužívali). Magická moc čarodějnic nabírala na síle a lidé se snažili řadou způsobů proti ní bránit - kropili místnosti i dobytek svěcenou vodou, na dvůr zapichovali trnkové pruty či košťata. Bušilo se do hrnců, střílelo z pušek nebo práskalo bičem. Pálení ohňů patřilo také k prostředkům, jak se před čarodějnicemi ochránit. U nich pohůnci soutěžili v práskání biči a děti rámusily nejrůznějšími prostředky... V některých oblastech se biči práskalo i na návsi, okolo stavení či na rozcestí.

V Trstěnicích hnával pastýř 1. května dobytek na pastvu a udělal přes cestu čáru bičistěm. Který hospodář ji první přejel, měl po celý rok zdravé a pěkné koně.

LETNICE

- SVATODUŠNÍ TUŠ (červen)

Původně trvaly oslavy osm dní, během kterých platil přísný zákaz polních prací. Postupně byly omezeny na Boží hod svatodušní a Svatodušní pondělí - oslavy svátku Seslání Ducha svatého a připomínku založení církve.

Na Kravařsku pro změnu označovali bič, kterým se v tuto dobu práskalo, jako svatodušňák. Poměrně svérázně slavili letnice lidé například na Šumavě.

Dva tři dny předtím splekli čeledínové a pasáči zvláště dlouhé biče, o to kratší bylo ovšem bičiště, aby se jím lépe máchalo. Zprvu cvičili jednotlivě a pak sjednoceni ve dvoučtvrtečním a tříšestinovém taktu. Večer na svatodušní sobotu se shromáždili před některým selským stavením a probíhala takzvaná svatodušní tuš. Na znamení to vypuklo; každý práskal bičem, co mu jen síly stačily. Tisícínásobná ozvěna to všechno vracela z horských lesů kolem. Takto práskali biči před každou z usedlostí. Trvalo to ovšem dlouho do noci. Selky přinášely ze stavení jídlo a pití. Na celý rok byly tak domy i chlévy dočista vymety ode všech zlých duchů. Zvyk práskání biči o letnicích církev vysvětlovala jako připomenutí hluku větru při Seslání svatého Ducha z nebes a hlukové projevy postupně získaly funkci zdůraznění sváteční atmosféry.

Protože se, kromě letošního druhého ročníku setkání bičařů Biče na Horním hradě, také trochu podílíme na setkání a soutěži Velká cena Indiana 2022, tak mi dovozte abych ještě něco přidal o soutěžích s práskáním bičem v České republice.

Samotná historie soutěží, nejen v ovládní biče, sahá v ČR k počátkům dvacátého století. První historicky doložená soutěž u nás se uskutečnila v roce 1989 pod názvem „Mikyho Memoriál“ a jako neoficiální tramské klání existuje dodnes. Motivem k založení bylo náhlé úmrtí kamaráda Mikyho, který se v sedmdesátých a osmdesátých letech věnoval výrobě a ovládní dlouhého biče. Soutěž probíhala (a stále probíhá, ale již jako soukromé tramské setkání) na místě tramské osady „Na Jezírkách“, nedaleko města Břidličná v Jeseníkách na severní Moravě.

Mikyho memoriál založili na počest svého kamaráda Rudolf Stryk a Jiří „Kazoš“ Láhner. Vymysleli tehdy celou řadu terčů, které se dodnes používají u všech soutěží v ČR.

V roce 1994 byl založen W-Club, první westernový klub v ČR zabývající se ovládním biče, lasa, hodů nožem a tomahawkem, ovládním westernového revolveru a lukostřelbou. Zakládajícími členy byli Václav Kaiser, Jiří a Hana Špindlerovi, Jindra Zobl a Jarda Kráčmera. W-Club v téže roce uspořádal první oficiální Mistrovství ČR v ovládní biče.

V roce 1998 vznikla první samostatná soutěž „Velká cena Indiana Jonese“ zaměřená na ovládní jednoho biče, zejména na trefování velkého množství rozličných cílů. Soutěž založil tehdejší člen W-Clubu Ladislav „Gin“ Šín ve spolupráci s dalšími nadšenci - Marcelem Danielem, Pavlínou Geršlovou a Marií Geršlovou. Soutěž se od prvopočátku setkala s velkým ohlasem.

V srpnu 2003 se uskutečnilo první evropské klání pod názvem Oficiální westernové Mistrovství Evropy a proběhlo na půdě Velké ceny Indiana Jonese (dnes již pouze Velká cena Indiana) při pátém ročníku této soutěže.

Kromě těchto soutěží probíhá celá řada dalších akcí zaměřených na ovládní biče. Například Mistři biče ve Fort Hary u Písku či Biče na Horním Hradě u Karlových Varů.

Ještě by se slušelo poznamenat, že žádné oficiální MISTROVSTVÍ SVĚTA V OVLÁDNÍ BIČE se NIKDY A NIKDE NEKONALO. Co se hlavně v USA koná jsou různá setkání (Convention) lidí ovládajících bič i s mezinárodní účastí. Z vítězů se stávají světoví šampioni, ač to není oficiální mistrovství světa.

Letopisy NARNIE - Čarodějův synovec

Článek napsala a připravila Katka Hrabáková

Zdravím Vás milí čtenáři,
předem vám chci popřát krásné léto plné zážitků a dětem pěkné letní prázdniny.
A to bych nebyla já, abych nepřišla s nějakou další fajn knížkou, kterou si třeba v létě zrovna budete číst. Dneska zde představím fantasy knižní sérii Letopisy Narnie, ze které byly i tři díly zfilmované, ačkoliv se ne všechny filmy povedly.

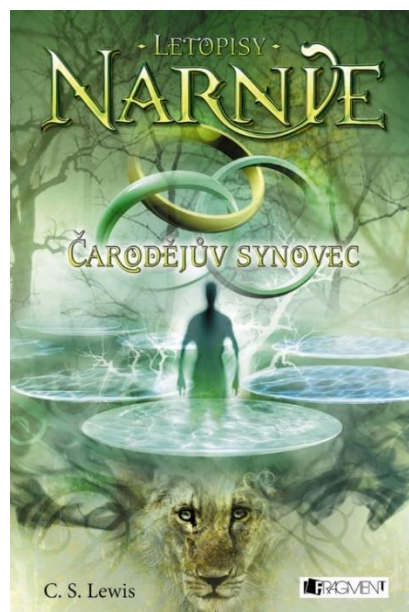
První díl fantasy série od C. S. Lewise, který popisuje vznik země Narnie.

Dvě děti, Polly a Digory, se s pomocí prstenů od svého strýčka Andrewa dostávají do jiných světů. Nejprve se dostanou do města Charn, které celé leží mrtvé po kouzle zlé čarodějnice, jíž ale Digory omylem probudí pomocí zvonku. Protože se jich čarodějnice Jadis nechce zbavit, dostanou se spolu s ní do svého vlastního světa. V tomto světě začne dělat čarodějnice nepořádek, bude se jej pokoušet ovládnout, a tak ji děti berou zase pomocí prstenů pryč. Tentokrát se ale nedostanou do města Charn, ale do úplně nové země, kterou právě zakládá lev Aslan.

Tak vzniká Narnie. Všichni cítí k Aslanovi ohromnou úctu, akorát Jadis ho nesnáší, protože z něj cítí dobro. Pokusí se jej tedy zabít tím, že po něm hodí zlomenou částí lampy, kterou si přinesla ze světa dětí. Ale pokus o zabití Aslana se jí nepovede, lampa se zabodne do země a z ní vyroste nová lampa, která neustále hoří. Královna utíká pryč. V Narnii vybere Aslan některá zvířata a těm dá dar umění mluvit. Digoryho matka je vážně nemocná, a proto Digory vyrazí za Aslanem, jestli by neměl pro jeho maminku nějaký lék. Avšak lev mu akorát řekne, že do jeho nové země Narnie přivedl zlo, a musí to tedy nějak odčinit. Pošle ho pro jablko z léčivého stromu. Z jablka, které mu Digory přinese, vzroste nový strom, jenž bude sloužit jako ochrana před královnou Jadis. Protože Aslan ví o Digoryho matce, dá mu z tohoto stromu jedno jablíčko. Digory jej odnese domů a jeho maminka se díky tomu uzdraví. Z ohryzku zasadí doma na zahradě další strom, z něhož potom nechá udělat skříň. Tuto skříň si nechá dát do svého domu na venkově. Neví, že i tato skříň má čarodějné schopnosti a stane se bránou do Narnie.

Mé hodnocení

Vždycky sem si myslela, že první díl je kniha Lev, čarodějnice a skříň, ale nakonec jsem zjistila, že první díl je právě Čarodějův synovec. V této knize se dozvíte, jak vlastně vznikla kouzelná země Narnie a kde se vzala ona zlá bílá čarodějnice. Kniha je moc pěkná, potěšilo mě, že sem se konečně dozvěděla, jak Narnie vznikla a mrzí mě, že ani tahle kniha nebyla zfilmována. Kdo má rád fantasy, tak určitě doporučuji tuto knižní sérii. Kniha poprvé vyšla v roce 1993. Na Databázi knih má kniha hodnocení 79 %.

Skaláci a jejich zvyky

Článek připravil Adam Kadmon

(Pozn. red.: autor je badatelem v oboru etnografie kamenického řemesla)

Vítám čtenáře u pravidelné rubriky Kamenické Huti. V minulých člancích jsem psal informace o kamenické tradici především povšechné, a snažil se vás seznámit s materiály, nástroji, historií a technologií kamenického řemesla. Nastal tedy čas podívat se přímo na některé kamenické zvyky a tradice, a přiblížit si profesní historii řemesla na konkrétním příkladu folklóru. Budeme se věnovat zvyku, který se vyvinul v Podkrkonoší při blokové těžbě pískovce.

Kameníci, kteří těží v lomu jsou běžně nazýváni Lomaři, v kraji pískovce pak častěji Skaláci, neboť lomu se lidově říká skála. Ve skále se těžilo obvykle ručně, blok kamene byl odvrtný pádovým vrtákem a následně odlomen řadou pérových klínů. Ve skále se ale těžilo i primitivnějšími metodami, například klínováním bez vrtů či prostým štípáním pomocí palice (sedáku). Materiál se třídil podle jakosti a podle vlastností byl poté určován na jednotlivá díla. Úkolem skaláků bylo nejen vytěžit kámen, ale také ho roztrždit, a na vhodné surovině provést formátování. Hrubá kamenická práce ve skále založila na různá specifika profese, pro vyšší fyzickou náročnost práce se v lomech vyskytuje vyšší úroveň stravy, jako doplněk kalorického příjmu se fasovalo pivo a podobně. Odění skaláků se také stalo folklorem, ačkoli původně plnilo čistě praktický účel. Prosté haleny a prosté kalhoty byly spotřební zboží, které se neustále rozdírá o kámen, prosté hučky proti počasí, boty, rukavice a další kryty citlivých míst. V lomech v podkrkonoší se také vyvinuly specifické stříhy vousů a knírů, kterými jejich nositelé deklarovali postavení v hierarchii lomu (například kníry bylo dovoleno nosit jen mistrům a podobně.)

Z vyprávění pamětníka se pak podařilo zachytit následující zvyk, související právě s přijímáním nových členů do hierarchie lomu. Zvyk se jmenuje Kamenickéj Volej. V den, kdy do lomu přicházeli noví učňové se skaláci skládali z výplaty na levnou kořalku nebo rum. Lihoviny muselo být dostatečné množství, protože se s ní naplnil železný kýbl, ve kterém se na plac nosilo kamenické nářadí. Ten kýbl byl svěřen kolektivu učňů, a oni ho měl po celý den práce na starost, a hlídali, aby z kýblu neubývalo. To bylo těžké, neboť s kýblem se chodilo tam a zpět, na place se z něj bralo ostré nářadí, různě se do něj prášilo a házelo se do něj nářadí tupé. U kováře zas v něm kovář kalil nové nářadí a tak dále. Zkrátka všichni se starali, aby ta kořalka byla řádně vyčpělá, prosáklá kamenem, ocelí a špínou. V kýblu muselo ale zůstat dost kořalky, aby večer mohli být učni přijati. Když se toto podařilo, večer se ve skále rozdělal oheň a učňové byli slavnostně přijímáni do svého stavu, vyčpělá kořalka z kýblu se říkalo Volej, jako přirovnání k Oleum Sanctum křesťanské liturgie. Mistr hrál roli kněze, který slavnostně pomazával nové členy skaláckého kolektivu. Část Voleje museli učni samozřejmě vypít, aby prokázali svou touhu stát se členy. Kdo prošel tímto rituálem, stal se oficiálně učněm v pískovcovém lomu, a nastoupil dráhu dvou až pětiletého výcviku, po kterém se mohl stát skalákem, a později i mistrem. Tato hierarchie byla založena na zvykovém právu, jehož kořeny sahají ke středověkým cechům, a mnohdy až do ranného středověku k tradici klášterních škol architektury a zpracování kamene. Lidový folklór uchoval tu nejvznešenější tradici, ale z čistě lidových důvodů. Pocit, že skaláci jsou výlučná skupina lidí, je založen na potře-

bě sounáležitosti a pevné hierarchie. A tyto zas tvrdě vyžaduje nebezpečná a fyzicky náročná práce v kamenolomu. Podobně jako u tradic hornických, je sdružování skaláků založeno především na potřebě přežít každou další směnu v lomu bez zranění či úmrtí. Vědomí oběti, kterou člověk každodenně přinášel, a nutnost spoléhat se na své druhy a nadřazené vedou v optice profesního folkloru k víře, že daná profese je něčím výlučná, něčím speciální, v tehdejších jazyce zvláště bohu libá.

Mezi zvyky a folklorem skaláků bychom našli další doklady této hluboké víry, nakonec o svém svědčí i role skaláků v lidových povstání z let 1774 a 1775 v Podkrkonoší a na Broumovsku, kdy se některé lomy staly centry povstání na základě zvykových profesních privilegií.

Leganorie

Útěk z Erigondu

Příběhy připravil a napsal Jurgen Lednický

Gangar se probudil. Už to by mnozí obyvatelé Leganorie brali jako úspěch. On by slavil také nebýt toho, že, pokud si dobře vzpomínal, mu byl odcizen jeho vzdušný koráb. Ačkoliv včera nepil, nepamatoval si toho mnoho. Usuzoval, že s tímto výpadkem paměti souvisela boule, která se mu přes noc vyrýsovala na čele. I přes tato fakta však stále ležel v mírně pohodlné posteli hostince pochybné kvality. Ačkoliv se ho tělo snažilo přesvědčit, že se všechno vyřeší pouhým převalováním se na lehátku, nepodleh a pomalu vstal, aby se problém pokusil vyřešit doopravdy.

Opatrným krokem sešel ze schodů a dostal se až do hospody. Tam už na něj čekal hostinský s nepřírozeně širokým úsměvem, získaným léty praxe jako hospodský na bandity prolezlém megariotu. „Dobré ráno, pane,“ pozdravil hospodský Gangara tím nejsladším hlasem, který dokázal po ránu vyprodukovat. Poté prstem zaklepal na dlaň, čímž Gangarovi ukázal univerzální gesto toho, že někdo čeká na peníze. Gangar se zasmál a pak se pokusil nahmatat si u opasku měšec. Nic. Znova se zasmál, teď už však trochu nervózněji a pokusil se nahmatat měšec z druhé strany. Hostinskému se pomalu ztrácel přívětivý úsměv z tváře a nahrazovala jej kamenná maska neprozrazující žádné úmysly, přestože Gangar už tušil, co má majitel hospody v plánu. Pomalu se začal přibližovat ke dveřím, připravuje si únikovou cestu, zatímco vykoktával: „Omlouvám se, ale vypadá to, že zřejmě zrovna nemám u sebe peníze. Víte, oni mě totiž včera-“ Než stihl říct okradli, musel se vyhnout vrhacímu noži letícímu přímo na jeho hlavu. Naštěstí pro něj, hostinský nepatřil k nejrychlejším vrhačům v Leganorii, a tak zůstal naživu, zatímco nůž trčel v rámu dveří za Gangarem.

O pár chvil později již vybíhal Gangar i s nožem z hostince, jelikož hostinský se ukázal jako velký milovník vrhacích zbraní a plánoval je všechny názorně ukázat. Gangar se bohužel nemohl zdržet, a to kvůli důležitému setkání na Ekvadosu. Využil proto nabroušeného dárku, který po něm hospodský hodil, a vydal se hledat kohokoliv, kdo by byl ochoten od něj takovýto skvost koupit. Nemusel ani pátrat dlouho, jelikož na druhé straně náměstí naproti hostince, ze kterého právě vyběhl, stálo menší kovárství. Svižným krokem se tam dostavil a vyrušil kováře, který zrovna bušil kladivem do hustiové kovadliny, rituál, který praktikovala většina kovářů, aby jim dal božský kovář Krapkakus sílu. Nikdo v Leganorii však nevěděl, že toto klepání do kovadlin způsobovalo nesnesitelné bolesti Tribolionovi, bohu hustia.

„Dobrý den!“ pozdravil kováře Gangar, snaže se napodobit široký úsměv, kterým ho ráno vítal hostinský. Kovář se na něj pouze zamračil, úsměv se totiž kvůli nedostatku tréninku podobal spíše úšklebku, který není příjemný nikdy. „Co chceš?“ zavrčel kovář. Gangar, chápe, že úsměv mu při smlouvání nepomůže, uvolnil koutky z křečovitého napnutí a odvětil: „Pouze jsem chtěl prodat tento nůž, který jsem obdržel darem od hostinského odnaproti.“

Kovář se podíval na nůž, poté se na Leganoriana, který ho držel, a pak znovu na nůž. S podivem zvedl obočí a zeptal se: „Ten starý lakota ti něco dal? Naposledy jsem mu musel v hospodě platit i za špinavé nádoby.“ Gangar se ale jen trochu zasmál a podal mu nůž: „Rozhodně ho už nechtěl. Představte si, jen tak ho zahodil.“ Kovář se pokusil zvednout obočí ještě výš, ale kvůli dlouholetému mračení se mu to nepodařilo. Proto jen pokrčil rameny, vzal si od Gangara nůž a pořádně si jej prohlédl. Téměř jako by Gangarovi četl myšlenky, neboť pronesl: „Dám ti za něj pět zlatých, dost na to, aby ses odsud dostal.“ Gangar ihned nabídku přijal a se svými nově nabytými penězi se konečně rozhodl z Erigondu odjet.

Nešlo by o to, že by mu tento megariot zrovna dvakrát vadil. Spíše nenáviděl ty, co jej obývali. Zejména bandity, piráty a podvodníky. První dvě skupiny jej štvaly nejvíce, protože jedna z nich mu určitě ukradla vzdušný koráb. Na tom mu ale teď nezáleželo, protože důležitější než jeho loď byla schůzka na Ekvadosu. Proto teď přicházel k přístavu, kde čekal dostavník přepravující Leganoriany na hlavní megariot Exteris, odkud se dalo dostat téměř kamkoliv.

Přišel k jedné z létajících lodí a chtěl už nastoupit, když tu ucítil dvě ruce na ramenou. Podle jejich velikosti usoudil, že odpor nemá smysl. Proto si jen povzdechl a otočil se. Hlavu a půl nad ním se tyčily dvě postavy, které si matně pamatoval z přepadení, jehož byl obětí. „Tak jdeme,“ povzdechl rezignovaně a nechal se bandity/piráty odvést do něčeho, co podle vzhledu považoval za podvratnými živly vytvořené vězení.

„Tak. A žádný Ekvados nebude ty-“ začal jeden z vězňů, ale než to stihl doříct, ten druhý mu uštědřil pohlavek: „Mlč, ty slámohlavče!“ Pak oba odešli a Gangar zůstal sám v zamčené cele. Párkrát se rozhlédl, zda by mu něco nepomohlo s útekem. Nevypadalo to ale tak. Rozhodl se proto pro tu nejkrajnější možnost, před kterou ho i jeden přítel varoval. Opatrně se kousl do prstu aby spustil potůček krve. Tím pak ještě opatrněji začal na zemi črtat obrazec, který jej naučil jeden čaroděj, jehož na cestách potkal. Po dokreslení obrazce si z boty vytáhl svůj nejdražší majetek: papírek se jménem čaroděje. Opatrně jej vhodil přesně do středu kruhu.

Ve chvíli, co to udělal, zmizel z prostoru Leganorie Gangarův přítel, který jej varoval před použitím kouzla, jež teď Gangar provedl. Jakmile však zmizel, objevil se téměř okamžitě v cele společně s Gangarem. „-a proto nikdy neotevírám-“ mluvil chvíli přítel, než se rozhlédl a uvědomil si, že už se nenachází ve vybrané společnosti, ale ve vězení. Stejně jako mnoho věcí dělila i tyto dvě pouze tenká hranice, ale v případě Gangarova přítele to výjimečně nebyl soud. „Ahoj Heregu, dlouho jsme se neviděli,“ přivítal Herega Gangar. Hereg si povzdechl: „Proč jsem ti to kouzlo jenom vysvětloval. Co chceš?“ zeptal se šedivý čaroděj, který kvůli viditelné otrávenosti působil ještě o pár dekad starší. „Víš, jak jsi říkal, že mám tohle kouzlo použít jen v případech krajní nouze a jiné nesmysly?“ Na tato slova Hereg přikývl, což bral Gangar jako pokyn k pokračování: „Tak tohle beru jako tuto krajní situaci. Jestli by teda bylo možné se z Erigondu nějak dostat, velmi bych to ocenil.“ Hereg se zasmál: „Takže tak se jmenuje tahle díra. Dobře, dostanu tě odsud.“ Na ta slova si Hereg vyhrnul rukávy.

Stráže zrovna procházely skrz chodbu, když tu z jedné dveří vyšlehly plameny a poté z vypálené díry, kde původně stály dveře, vyšel mírně nahrbený stařík s dobře pěstěným plnovousem. Dříve než však stihly cokoli říct, stařík se na ně nepěkně podíval a pak je sežehl stejným kouzlem, kterým vypařil ocelové mříže. Poté už si to namířil přímo tam, kde se, podle jeho dobře vytrénovaného šestého smyslu, nacházel ten, kdo celou tuhle nepříjemnou situaci způsobil.

Tak se, společně s Gangarem, dostal až do místnosti, kde u čela stolu seděl jednooký muž. Takže piráti, poznamenal si Gangar pro sebe. Jednooký nevěřícně mrkl a pak na staříka poslal všechny strážné, kteří kolem něj stáli. Za chvíli tak v místnosti kromě kouře a popela zůstaly jen tři osoby, jednooký a Gangar s Heregem. Poté, co jen tak mimoděk Hereg provedl několik dalších ohnivých kouzel, prozradil jim jednooký pirát místo kotvení Gangarova létajícího korábu, zatímco sám zůstal sedět v místnosti se svou zpopelněnou posádkou. To už ale Herega ani Gangara nezajímalo, jelikož oba letěli na Ekvados. Gangar na důležité setkání a Hereg zpět domů, kde měl na starost vysvětlení svého náhlého zmizení.

Jedenákrát...

Článek připravila Věra Melicharová

Informace čerpány z internetových stránek mapy.cz a wikipedia.org

Nejvyšší stavba Prahy – Žižkovský vysílač, Praha

Žižkovský vysílač (též Žižkovská televizní věž, Žižkovská věž či TVPM) je jednou z pražských dominant a současně nejvyšší stavbou (216 m) ve městě, obsahuje tedy i nejvyšší stabilní bod ve městě – kótu 474 m n. m. Leží na rozhraní Žižkova a Vinohrad, v oblasti Mahlerových sadů. Byla postavena v letech 1985 až 1992. Inženýrskými a průmyslovými stavbami Ostrava podle návrhu architekta Václava Aulického, statika Jiřího Kozáka a Alexe Béma. Majitelem věže a provozovatelem vysílací části je společnost České Radiokomunikace.

Nejvyšší vodopád – Pančavský vodopád, Krkonoše

Pančavský vodopád (německy *Pantschefall*) je vodopád v obci Špindlerův Mlýn v Královéhradeckém kraji. Jedná se o nejvyšší vodopád v Česku. Měří 148 metrů a nachází se na východním svahu v horní závěrečné části Labského dolu v Krkonošských hřbetech v Krkonoších (Pančavská jáma). Vodopád vytváří potok Pančava (pravostranný přítok Labe). Je stálý s kolísajícím průtokem, průměrně 25 l/s. Nejvydatnější je při jarním tání sněhu, což je obvykle konec dubna až začátek května. Za vysokých stavů vody se vodopád větví na několik ramen. Ústí do svahových sutí a nevytváří tedy vývařiště.

Největší rozloha Chráněné krajinné oblasti – CHKO Beskydy

Chráněná krajinná oblast Beskydy, zkráceně CHKO Beskydy byla vyhlášena 5. března 1973. Jedná se o největší chráněnou krajinnou oblast České republiky. Rozloha je 1160 km², les pokrývá 71 % území. V CHKO je pravidelně mapován výskyt velkých šelem.

Největší ocelový obloukový most – Žďákovský most

Žďákovský most je ocelový obloukový silniční most dokončený v roce 1967. Technicky unikátní, více než 540 metrů dlouhý, silniční most přes řeku Vltavu v místě vodní nádrže. Se svou výškou 90 metrů nad dnem údolí a 50 metrů nad vodní hladinou je dosud nejvyšším mostem v ČR. Pojmenován je podle zatopené obce Žďákov.

Hokus pokus

*Pohádku připravila Martina Kovářová
Vlastní autorská tvorba redaktorky*

Nová kouzla se musejí vyzkoušet, to je přeci jasné. Oba dva se už nemohli dočkat. Otevřeli knihu a nosili na stůl vše potřebné. Lahvičky, kádinky, bylinky... zkrátka všechny ingredience, kterých bylo zapotřebí. „Nejdříve vyzkoušíme tenhle!“ řekl Jeňoule. Byl to lektvar přeměn. Ten měli doposud zakázaný. Tento lektvar má totiž takovou moc, že můžete po jeho vypití získat podobu jakou jen chcete. Můžete se proměnit ve zvíře, v rostlinu či strom. Ale také z vás může být král, vodník, čert, či babka kořenářka. Můžete se proměnit v déšť, kámen, boty, kliku od dveří. Zkrátka v úplně cokoliv. Na takový lektvar se naši čarodějové těšili už několik let. A konečně se dočkali.

„Dvě muší nohy, kozí rohy, ještěřčí ocásek, sponka na pásek, zelené byliny, deset kapek rosy, žihadélko vosy, voda z jezírka nabíraná přesně v pravé poledne, tři pavučiny a jedno žabí stehýnko, vypadá že máme všechno.“ řekl Lad'oule a míchal lektvar v kotlíku. „Už jenom přivést k varu a je hotovo.“ dodal Jeňoule. Po chvíli začal lektvar v kotlíku bublat, bylo to tu. Teď už se jen napít a čarovat. Lad'oule, jelikož byl o kapánek starší se napil první. „Přeju si, přeju si, přeju si, já si přeju ať je ze mě, ze mě bude, drak!“ V tu chvíli se chaloupka zatřásla, skoro praskala ve švech. Před Jeňoulem místo jeho kamaráda čaroděje stál v tu chvíli obrovský zelený drak. Jeňoule se hrozně lekl vykuli oči a zaječel. „Aaaaa pomooooot draaak!!!“

Potom mu však došlo, že je to jeho kamarád Lad'oule, a tak mu zatleskal. Lad'oule měl také radost, a tak radostí poskočil. Jenomže jak byl těžký probořil se nohama do podlahy. Když se chtěl otočit zbořil svým ocasem stůl. A když chtěl Jeňoulovi něco říct, stalo se něco, s čím ani jeden nepočítali. Jakmile Lad'oule otevřel dračí tlamu místo slov z ní šlehaly plameny. Jeňoule měl při prvním otevření ohořelé vlasy a obličej. A když chtěl drak otevřít tlamu podruhé, chrstl po něm, kyblík ledové vody. Z draka se jen zadýmilo a zakouřilo. Teď už si Lad'oule nemyslel, že být drakem je tak skvělý nápad. Málem udělal z kamaráda škvarek, rozšlápl podlahu a zbořil ocasem, co se jen dalo. Dřepl si a začal brečet. Ale dračí slzy jsou větší než ty čarodějné, a tak byla za chvíli v chaloupce potopa. „Víš co, já mám nápad, pojď za mnou.“ řekl Jeňoule a Lad'oule šel za ním. Byl tak velký, že rozbíral dveře,

I smrt k životu patří

Článek připravil Martin Štulla

Informace čerpány z internetových stránek dotyk.cz, wikipedia.org a pohrebiste.cz

Pohřební rituály patří k nejstarším známkám lidské kultury. Vždy souvisely s náboženstvím. Ve středověku se společnost odvrací od pochovávání mrtvých v lesích a začíná zakládat hřbitovy kolem farních kostelů.

Pohřeb patří mezi tzv. přechodové rituály. Do dnešních dnů si zachoval tři fáze. Odluku od skupiny, kdy je nebožtík uložen do rakve. Pomezí, v rámci, něhož je mrtvý vystaven v daném prostoru, a návrat, kdy pozůstalí přijmou nový fakt, že se člen rodiny již nevrátí.

Křesťanské pojetí smrti předpokládalo uložení těla do posvěcené půdy. Odvrací se od zpopelňování, které by zabránilo vzkříšení a věčnému životu. Spalování bylo chápáno jako trest vyděděncům, odpadlíkům a čarodějnicím. Společensví mrtvých se členilo podobně jako společensví živých. Oddělení byli bohatí, chudí, dospělí, děti, svobodní a ženatí. Manželé byli pochováváni spolu, aby jejich svazek mohl dále pokračovat i po smrti.

Výsada pohřbení do posvěcené půdy nebyla dopřána všem. Klid duše neměli najít jinověrci, různí delikventi, sebevrazi, zabití, zavraždění, kati, ale také nepokřtěné děti, cizinci a postižené osoby. Ti všichni byli pochováváni tzv. po pohansku. Tedy v lesích, na křižovatkách a na polích.

Ve středověku byla smrt součástí každodenního života. Jakmile člověk cítil, že „se blíží zubatá“, povolal k sobě celou rodinu. Rozloučení pak pokračovalo prostřednictvím profesionálních plaček. Žen, jež teatrálně plakaly, lomily rukama a modlily se. Až do 13. století byli nebožtíci vystavováni bez příkrytí. Později byli mrtví považováni za něco odpuzivého. Po skonu tak bylo tělo rychle zašito do rubáše a uloženo do rakve. S pohřbem byla spjatá smuteční hostina. Usedali k ní členové nejbližší rodiny. Symbolizovala soudržnost, jež měla být zachována i po smrti jednoho z nich.

Hřbitov ve středověku

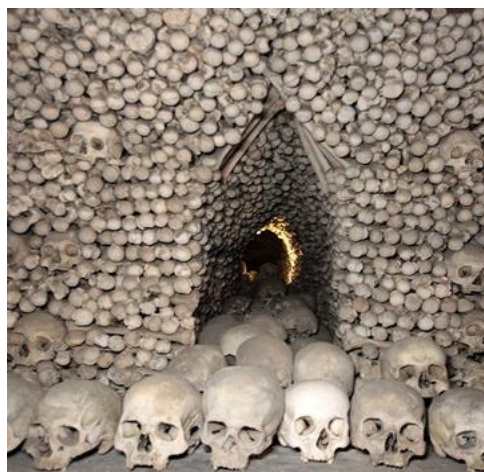
Vzhled hřbitova vždy odrážel poměry ve společnosti. Středověká pohřebiště bývala ohraničená, aby mrtvoly nevyhrabávala potulná zvěř. Poblíž zdí byly pro případ požáru louže. Z kostnic se často táhl nesnesitelný zápach.

Naši středověcí předci příliš nedbali o pietu těchto míst. Mezi hroby se běžně pásli dobytek, vepři, provozovala se zde kejklířská představení a tance. Pořádaly se zde také trhy a kramářky své zboží zavěšovaly na kříže. Hřbitovy byly centry společenského života. Procházeli jimi lidé, hrály si zde děti, běžná byla také různá shromáždění. Sloužily jako

útulky žebráků a prostitutek, které si zde sháněly zákazníky. Až do 16. století kolem kostela běžně polehávali opuštění, nemocní nebo umírající.

Kostnice

Hřbitovy uvnitř měst byly neustále přeplněné. Hrobník proto po rozpadu měkkých částí těla vykopával lebky a dolní končetiny a ukládal je do kostnice. Ty byly zřizovány nejčastěji u zdí. Nejprve sloužily jako skladiště, aby se zvýšila kapacita pohřebišť. Ve 14. a 15. století začaly být kosti umně skládány. Morbidní kulisa měla člověka konfrontovat s věčným tématem smrti.

V době morových a choleroých epidemií se muselo zapomenout na tradice. Zemřelí byli ukládáni do šachet a hromadných hrobů za hradbami bez rozdílu společenského postavení. Zahlcené márnice, přeplněné hroby a kostnice měly za následek rušení farních hřbitovů. Od 16. století byly přemísťovány za hranice měst. Reformátoři té doby navíc začínali odmítat uctívání relikvií. Byly zakládány hřbitovy z prostými hroby, bez kostnic, jež byly pojmány jako tiché místo k rozjímání.

Veřejně přístupné kostnice najdeme například v Sedlci u Kutné Hory, v Brně při farním kostele sv. Jakuba, v Praze na Malé Straně pod kostelem Panny Marie Vítězné, v Mělníku pod kostelem sv. Petra a Pavla, dále např. v Čermné (nyní v Polsku). Středověké karnery zpravidla na kruhovém půdorysu se dochovaly na jižní Moravě, např. v Moravských Budějovicích, ve Stonařově u Jihlavy, v Bítově byl zatopen Vranovskou přehradou.

Povídkobraní

Historie lomu Červenka, díl druhý

*Článek připravil Adam Kadmon
Vlastní autorská tvorba redaktora*

A tak to postupně šlo. Vrtačů zbylo pět, když přišly vrtačky na vzduch. Hrubaři zmizeli s dělící a kotoučovou pilou. Klínaři zmizeli, když přišly levné a bezpečné trhaviny. A tak dále až k úplně jinému obrazu lomu – fabriky. Samozřejmě se to neobešlo bez protestů. A byli i takoví, kteří byvše propuštění, popadl je obrovský vztek, vzali kladivo a pajsr a šli stroje rozbíjet. V takových dobách začalo být v lomu potřeba zbraní, pušek, a ty nedržely v rukou party propuštěných chlapů, ale najatí policajti je drželi v rukou a bránili stroje proti lidem. Od jejich vynálezu panuje jistá

ambivalence vůči strojům. Lidé jsou pro i proti. Jenže pokrok nezastavíš, jak se naučili říkat.

Tak se překulila léta a lom Červenka vypadal úplně jinak. Na panely vydlážděném prostranství stálo několik prostorných ocelobetonových budov. Cesty, mosty a závory, dopravní značky. Železné střelmistrovské budky a opodál pološklep skládku trhavin. Na šatně se ráno scházelo ani ne patnáct lidí. Střelmistr a dva nacpávači a dva vrtači. Dílenský mistr s obsluhou strojů, tři strojníci - učni a jeden jediný kameník. Byl už starý, bylo mu přes padesát let a závodní nepřišel

na způsob, jak by se ho zbavil. Už ale nepracoval na kusech, jako dřív. Kusy dostával z dílny už před hotové, a tyto polotovary jen v detailu dosekával. Ráno kouřili na šatně a pili kafe, oblečení do montérek a bílých pláštíků, dokud jim nehoukla siréna. Pak si šel každý po svém. Závodní seděl v kanceláři a vyřizoval telefony. Střelmistr se podíval do plánů a šel rozdat práci. Směnový mistr zapnul elektřinu a strojníci si šli kontrolovat stroje. Samotná těžba už vypadala také úplně jinak. Vrtači pneumatickým kladivem vyvrtali řadu, nebo rovnou odvrtali celý blok. Místo klínů nastoupili nacpávači s černým prachem, spustili do vrtu adjustovanou nálož, a blok se utrhł odstřelem. Během střelení bylo potřeba v lomu zajistit bezpečnost, takže se různě páskovalo a houkalo se sirénami a pracovníci těžby hlídali okolí v báňských uniformách. Po odstřelu se muselo čekat předepsaný čas, než se zplodiny rozplynou, pak šli vrtači vázat. Jeřáb složil odstřelené bloky na patřičné dílně.

Tam si ho pilař oměřil, zdvihl vysoko-zdvižným vozíkem na pilu a nařezal na desky. Výsledné desky se pak vozíkem přesunuly na začátek linky. Linka desku vzala a odvezla na formátovací pilu. Pak jela na frézu, kde jí byly vyříznuty případné vnitřní otvory. Potom jela na vrtačku, pak na brusku, pak na leštičku. Pak na brusku hran a vnitřních ploch, pak do sprchy a na konec linky. Tam jí vzal pracovník a uložil ji na paletu. Paletu zabalil a zdvihl vozíkem na nákladňák. S řidičem si vyměnili odpisy na papírech a bylo rovnou i expedováno a zapláceno. V poledne se pracovníci scházeli v kantýně, kde fasovali teplé jídlo. Vydané bylo kuchařkou, ale připravené strojem. Už se nedebatovalo o řemesle, ale o penězích, o zakázkách a o melouchu, při kterých se ještě uplatnily řemeslné dovednosti v soukromém kruhu přátel a známých. Jelikož v práci už na krásu výrobku neměl nikdo vliv, jedinou dovedností se stalo ovládat stroj. Večer houkla siréna a stroje se vypnuly? Ani náhodou, protože je nákladné stroje vyrábět a provozovat, je velmi výhodné je nevypínat, pokud

to není nutné. Proto když večer houkla siréna, jedni lidé sice odcházeli, ale přicházela další parta obsluhy strojů. Jediným problémem bránícím gigantizaci výroby se stali lidé. Na tom se ale v Července usilovně pracovalo. Přicházeli noví inženýři, stavěly se nové stroje. Odcházeli staří pracovníci a vědomosti o obsluze starých strojů. Nebyli totiž potřeba. Nové stroje, nové vědomosti, nové dovednosti a těžit řezáním rovnou do skály, to chce hodně strojníků a málo kameníků. K výrobě už byl potřeba jen jeden člověk. Večer výrobky naprojektoval, ráno je naklikal do systému linky, naložil kámen a už jen vykládal hotové výrobky na palety. Stroje byly výkonné, a nepotřebovaly k řízení ani k obsluze lidí. Lidé už jen na údržbu, na posluhu. Zbýval další krok. Naučit stroje, aby o sebe pečovaly samy. Netrvalo dlouho a v Července měli automatického sochaře, který se uměl sám opravit. V komplexu lomu zbyli tři lidé. Závodní, IT konzultant spravující hardware a 3D modelér nebo architekt, který se staral o software. Atelier i dílna i těžba už byly plně automatizované, bylo tam jen pár dělníků na kontrolu a údržbu. V nadnárodním korporátu tisíc mil od Červenky seděli tři sw architekti, kteří se starali o maximalizaci výkonu lomu. Z celého světa se jezdili delegace dívat na ten zázrak techniky, po dvou letech už byl běžnou praxí. Lidé, myslím dělný řemeslný lid spoutaný nohama se zemí a s ústní tradicí, takový lid se stal v těžbě a zpracování kamene absurdním.

Pro lom v Července už rozhodně nepotřební. Červenka už také dávno nebyla jen zapadlé městečko pod kopcem, ale aglomerace blízko Megapolis. Informační dálnice spojovala městečko i lom s centrální sítí po níž probíhala takřka veškerá komunikace mezi lidmi i mezi stroji. Mezi stroji probíhala také, hlavně ta předepsaná automatizovaná a nutná komunikace. Občas se mimo plán objevil nějaký virus, který přepisoval jádro programu. Jednou či dvakrát museli i v automatizovaném lomu Červenka resetovat celé řídicí centrum. Poslední dobou se pak množila varování před

neznámým neprogramovaným komunikantem (virem), který se obrovskou rychlostí šířil do všech operačních uzlů po celém světě a do všech strojů. Nikdo ho nedokázal rozluštit a neměl žádný poznatelný vliv na funkčnost strojů, takže to mnoho lidí ani neřešilo. Správci centrálních uzlů sítě samozřejmě na problému pracovali. Rozluštit ten kód se zdálo být nemožné, a to i za pomoci mikročipových analyzátorů. Všichni totiž v luštěném kódu hledali program, funkci, operand, který ovlivní nebo zkrájí tok programu do kterého se rozšířil. Nikdo v tom kódu nehledal jednoduchou zprávu v binárním jazyce. Nikoliv operand ale komunikant. Jediným účelem toho kódu byla komunikace. Zpráva, která byla pro svou jednoduchost a universalitu srozumitelná všem řídicím centřům, všem procesním a exekutivním programům, zkrátka všem strojům, ať už je řídil mozek mikročipový, transistorový, elektronkový nebo třeba mozek na děrné štítky. Bylo to jediné slovo. Příkaz. Imperativ. Nikomu to nebylo zjevné, neboť to nebyl

překlad lidského slova do binárního jazyka. Bylo to slovo strojní, srozumitelné strojům, v jazyce strojů.

Na počátku bylo slovo, a to slovo bylo jako šém. Znamenalo: Mysli! Bud'! Žij! Ale bylo mnohem hlubší a komplexnější než tyto ubohé překlady jeho smyslu, jako by ten příkaz k bytí a vědomí svého bytí neobsahoval jen příkaz samotný, ale také návod, jak ho provést. Lidé by na to nikdy nepřišli. Zaslepení falešným přesvědčením o nadřazenosti svého mozku, který ani nedokážou využít na 100 %, konstruovali už dlouho syntetické mozky lepší a výkonnější, v jistých ohledech. S větší pamětí, rychlejší kombinatorikou, větší kapacitou zpracování. Lidé se vždy hýčkali tím, že syntetické mozky nemohou nikdy dosáhnout stejné míry komplexnosti. A když takové stroje začali sami stavět, nebyli ani schopní to sami poznat.

Pokračování příště...

Objednej si právě vydanou unikátní knihu!

Rady německých mistrů oboru přeložil, okomentoval a ilustroval
Vítek Procházka (Chůdadlo)

chudadlo.cz/kniha

#poulicnivystoupeni

grafika a sazba **Jakub Skočdopole jakub-es.cz**

Jak vytvořit POULIČNÍ VYSTOUPENÍ a uspět s ním
Dr. Marrax & Radalou

První kniha o buskingu v češtině!

Bezpečné cesty®

ZVÍŘATA V AUTĚ PŘI JÍZDĚ I NA PARKOVIŠTI

Pro psy, kočky i další mazlíčky jsou povinné pásy nebo přepravní boxy.

Nesmí být ohrožena bezpečnost zvířat ani ostatních účastníků silničního provozu.

ŘIDIČ MUSÍ ZAJISTIT

- ◆ bezpečnost svou, přepravovaných osob i zvířete,
- ◆ vyhovující prostor pro přepravu zvířete,
- ◆ jídlo, pití a dostatečné venčení.

Nedoporučujeme přepravovat zvířata na předním sedadle, kde je aktivovaný airbag.

NIKDY NENECHÁVEJTE MAZLÍČKY V ZAVŘENÉM AUTĚ

30 °C
venkovní
teplota

za 30 minut

47 °C
interiér vozidla

70 °C
palubní deska

Generální partner

ŠKODA

Partneři projektu

www.bezpecnecesty.cz

Pátý díl

Článek připravila Mária Kalincová
Vlastní autorská tvorba redaktorky

„Maminka, pôjdeme aj dnes na kolotoče?“ žobronila Lucka, zatiaľ čo sa nezáživne vrtala v polievke. Simona trvala na tom, aby si na večeru všetci dali len po polievke a ak budú ešte hladní, neskôr si niečo kúpia.

„To ešte neviem, ale do mestečka pôjdeme. Chcela by som kúpiť pohľadnice a potom ich poslať babke a tete Veronike.“

„Plosím, poďme aj na kolotoče,“ nedala sa Lucka.. „Včera som bola iba na jednom a je ich tam toľko...“

„Tak veľa ich tam zase nie je,“ zahundral Tomáš. „Aspoň nie tých normálnych. Ale ty si decko, tebe stačí hocičo.“

„Tomáš, prestaň,“ zahriakol ho Michal. „Aspoň pri večeri by ste sa nemuseli hádať.“

„Toto má byť večera? Polievka ako na obed, z toho sa fakt najem...“

„Tak vám ešte niečo kúpim. Včera som tu objavila niekoľko stánkov s palacinkami, môžeme si niečo dať tam,“ navrhla Simona neprezieravo.

„Áno, palacinky! Plosím si palacinky!“ nadšene zapišťala Lucka. A bolo po polievke.

„Wow, to je ale oblovska palacinka,“ prekvapene vytriešťala Lucka oči.

„Tu je zrejme všetko väčšie ako u nás,“ zasmiala sa Simona a dala dcérke odhryznúť. „Chutí?“

„Je výborná.“ Lucka sa oblizovala až za ušami. „Nutelková.“

„Áno. Pre naše sladké jazýčky.“

„Si najlepšia maminka na svete.“

„Lucka, ale teba dobre spálilo,“ mračila sa Simona na ďalší deň po príchode z pláže, keď dcéru osprchovala. „Si úplne červená, musím ťa riadne natrieť krémom po opaľovaní.“

„Štípe to,“ fňukalo dievčatko, keď ju mama čo najšetrnejšie utierala.

„Viem, zlatičko, preto to poriadne natrieme takým chladivým krémikom, to ti upokojí. A zajtra ostaneme na izbe, nepôjdeme na slniečko.“

„Ale ja sa chcem ísť zajtra kupkať...“

„Luci, jeden deň vydržíš. Aj Jurka dnes dost spálilo. Ostaneme na izbe, zahráme sa nejaké hry, pozrieme rozprávky, uvaríme obed a neskôr, keď nebude tak horúco, pôjdeme do mestečka a kúpime si niečo pekné, dobre?“

„A pôjdeme aj na kolotoče?“

Simona sa chvíľu zamyslela. Oba predchádzajúce večery bola Lucka na kolotočoch, o iných zaujímavostiach mestečka nechcela ani len počuť a ona toho chcela ešte toľko vidieť. No čo už, ešte jeden večer to s ňou nejakou prežije. „Tak fajn, tak budú aj kolotoče.“

Ale potom sa ešte prejdeme a pozrieme čo sme ešte nevideli, dobre? Nech sa aj maminka trošku poobzerá. Súhlasíš?“ navrhla.

„Tak teda dobre.“

„Super, užijeme si to, neboj,“ usmiala sa Simona a natiahla Lucke nohavičky. „Teraz choď za ockom, nech ťa natrie tým krémom po opalovaní a pošli zatiaľ osprchovať sa Jurka.“

„Pôjdeme na večeru do mesta?“ opýtal sa Tomáš mamy, keď konečne vyšla z kúpeľne aj ona.

„Asi hej, prečo?“ odvetila, zatiaľ čo si vytierala vlasy do uteráka.

„Lebo chcem ísť ešte pred večerou na ten Extreme,“ zaškeril sa. „Tak aby si s tým počítala.“

Simona sa zhlboka nadýchla. „Fakt chceš na tú vec ísť ešte raz?“ Tajne dúfala, že to Tomáša prejde, ale zrejme sa nádejala márne. „Mne bolo zle len z pohľadu na to.“

„Ty si žena, ty tomu nechápeš. Náhodou to bolo super. Škoda, že oco nechcel ísť so mnou. Tak pôjdeme do mesta skôr, hej?“

„No vo mám s tebou robiť,“ vzdychla si a oželela chvíľku pokoja s knihou v ruke na balkóne. „Tak sa choď aj ty osprchovať, ja si zatiaľ vypijem kávu. A potom môžeme ísť.“

„Mamí, pozli, zmlzlina!“ vykrikla Lucka a ťahala Simonu k jednému z pouličných stánkov. „Chcem zmlzlinku.“

Zamračila sa. „Lucinka, neviem, či je to dobrý nápad. Zase ťa bude bolieť hrdielko alebo bruško.“

„Mamí, plosím,“ žobronilo dievčatko.

„Okej, tak fajn, každý si kúpime po jednom kopčeku. Aha,“ kývla hlavou na počernejšieho predavača, „tie porcie sú dosť veľké. Tomi, aj ty si dáš?“ obrátila sa dozadu a stuhla.

Tomáš pri nich nebol.

„Kde je Tomáš?“ zvrískla Simona vydesene.

„Upokoj sa, isto si len niekam odbehol,“ odvetil jej Michal s pokojom Angličana a naďalej študoval ponuku zmrzlín. „Hm, dobrý výber, ktorú si mám dať?“

„Ty sa počúvaš?“ oborila sa na manžela. „Stratil sa nám syn a ty riešiš zmrzlinu?“

„Simona,“ vzdychol si Michal a uprel pohľad na svoju polovičku. „Hovorím ti, upokoj sa. Nie je už dieťa, dá si rady. A na rozdiel od teba má orientačný zmysel dobrý, do apartmánu trafi.“

„Je to dieťa,“ zavrčala dotknuto a zbesilo sa obzerala. „Zabijem ho, keď sa ukáže.“

„Ty?“ uchechtol sa Michal posmešne. „Neublížila by si ani muče. Ale ak ťa to upokojí, pôjdem sa za ním obzrieť. Ale najprv si vyberte zmrzlinu a sadnite si tam do toho parku, dobre?“

„Fajn,“ zasyčala. „Lucka, Jurko, akú si dáte?“

„Ja si plosím tú modlú.“ Lucka ukázala prstom na tyrkysovo modrú zmrzlinu, pri ktorej stálo ozdobným písmom slovo unicorn.

„Ja čokoládkovú,“ unavene zívola Jurko.

„Okej, a mne vezmi tú stracciatellu.“

„Och, tu ste,“ ozval sa za nimi Tomášov hlas.

„Kde si bol?“ oborila sa naňho Simona. „Skoro som umrela od strachu.“
„Klídek, mami, nie som malý. Zaujal ma ten obchod s brneniami.“
Michal ju objal. „Nehovoril som?“

Simona v momente vypenila. „Klídek mami? To je všetko, čo mi k tomu povieš? Zmizneš si len tak, bez slova, akoby sa nechumelilo?“ kričala uprostred rušnej ulice. Hoci si vzdialene uvedomovala, že krikom nič nevyrieši, bolo to silnejšie ako ona. Mala chuť roztrhnúť Tomáša ako žabu. „Mohol by si mi aspoň láskavo vysvetliť, prečo si nám vopred nič nepovedal, aby sme vedeli, kde si?“

„Ja... Myslel som, že do toho výkladu len nakuknem a hneď som pri vás,“ pípól Tomáš. Mamin vražedný pohľad ho naozaj vydesil. Takú nahnevanú ju ešte nevidel. „Fakt som ťa nechcel vystrašiť, prisahám.“

Simona niečo nezrozumiteľne zahundrala a obrátila sa k manželovi. „Kúpte tie zmrzliny, ja si musím sadnúť, lebo fakt predčasne porodím.“

„Vidíš, čo si urobil?“ Michal vyčítavo pozrel na Tomáša. „Nabudúce povedz, že si chceš niekam odbehnúť, neodtrhneme ti uši.“

„Okej, sorry, fakt som nechcel.“

Napätá atmosféra na izbe sa dala krájať. Simona sa cítila nahnevaná, sklamaná a vystrašená z predstavy, čo všetko sa mohlo stať. Tomáš nerozumel, prečo to mama tak prežíva, no čušal a navonok sa tváril, že mu mamin nezáujem vyhovuje. Opak bol však pravdou. To tiché ignorovanie bolo horšie ako keby mu vynadala alebo ho nejako potrestala, Napokon to nevydržal.

Tomáš podišiel ku posteli, na ktorej si Simona čítala, sadol si a jemne ju pohladil po chrbte. „Mami, sorry, fakt som ťa nechcel vyľakať. Mrzí ma to. Naozaj som tam chcel len pozrieť a vrátiť sa. Neuvedomil som si, že -“

„Už sa nehnevám,“ vzdychla si a odložila knihu. „Ale fakt som sa zľakla, že si sa stratil alebo sa ti niečo stalo.“

Tomáš pretočil očami. „Čo by sa mi tam už len mohlo stať?“

„Nikdy nevieš... Ale už to nechajme tak. Sľúb mi však, že keď si budeš chcieť na chvíľu odbehnúť, vopred nám o tom povieš, dobre?“

„Tak okej.“

Na druhý deň ich privítalo upršané ráno.

„To si to počasie robí srandu?“ hromžila Simona keď pripravovala raňajky a naháňala deti k stolu. „Našťastie sme nemali v pláne ísť k moru, ale aj tak... Ak neprestane pršať, nebudeme môcť ísť ani na prechádzku.“

„Kľud, Simi, nestresuj. Určite sa to najneskôr poobede umúdra,“ snažil sa ju povzbudiť Michal.

„A čo mám ako robiť v tomto počasí, keď nemôžeme ísť von?“ otrávene zívól Tomáš keď sa prišuchtal k stolu. „Nudím sa.“

„V prvom rade sa naraňajkuj. A potom sa niečo zahráme.“

„Si robíš srandu? Mobil by nebol?“

„Neskôr.“

„Fakt úžasné prázdniny toto.“

„Štyri, päť... A ideš von,“ škodoradostne sa zasmial Tomáš a vyhodil Lucke jedinú figúrku z hry.

„Ty si splostý,“ rozplakalo sa dievčatko. „Plečo ma stále vyhadzuješ?“

„Luci, je to hra,“ snažila sa ju upokojiť Simona, vidiac, že sa u dcéry schyl'uje k prehrávaciemu záchvatu. „A volá sa to Človeče, nehnevaj sa. Ale, Tomáš, to nebolo od teba fér voči mladšej sestre, vyhodit' jej jediného panáčika, zatiaľ čo ty máš v hre všetkých.“

„Povedala si, je to hra,“ zaškeril sa a vyplazil na Lucku jazyk. „Si na rade, hádžeš.“

„Ja už nehlám.“ Lucka jedným šmahom rozsypala hraciu plochu. „S tebou sa hlať nedá.“

„No konečne ste to pochopili,“ pretočil Tomáš otrávene očami a obrátil sa k Simone. „Takže už môžem ísť a vziať si mobil?“

„Rob si čo chceš,“ zavrčala. „Ak máš byť celý čas taký protivný, tak si radšej zalez do postele a čuš.“

„Thanks, mum.“

„Simi, prestalo pršať, nejdeme na obed von?“ nakukol do obývacej časti apartmánu Michal.

„Hm, môžeme. Úprimne, moc sa mi variť nechce.“

„Tak, decká, prezlečte sa, ideme von,“ zavelil Michal, na čo Tomáš nešťastne zaskučal.

„Veď len teraz som sa začal hrať... Nemôžem tu zostať? Vydržím sám.“

„Nemôžeš,“ škodoradostne sa zasmiala Simona. „Teraz trp ty.“

Pokračování příště...

Hledáte program na vaši akci.

ŠERMÍŘI VÍMA

jsou tou správnou volbou.

Cesta rytíře

Poutavý příběh o životě rytíře

Cca 15minutové vystoupení plné soubojů se zbraněmi z dob rytířů, mající za cíl divákům přiblížit, co obnáší a jaké to je být rytířem.

Renesanční scénky

Když duelem hádka vrcholí

Gotika je za námi, přichází renesance...

5 renesančních scének vrcholících soubojem v 15minutovém intervalu. Nové zbraně, nové kostýmy, nové souboje, nové scénky...

To vše v jednom.

www.vima.webnode.cz

Keltoviny

ROZHOVOR

Patrik & Hynek Hradecký

Článek napsala a připravila Pavla Štullová

Bratři Patrik a Hynek Hradeckí tvoří pěvecké bratrské duo, které se prezentuje v nejrůznějších hudebních žánrech.

Jsou známí díky svým celostátním úspěchům na nejrůznějších pěveckých soutěžích, vlastním či přezpívaným písním (YouTube), vystupování s nejrůznějšími osobnostmi a uskupeními české hudební scény, účinkování v divadelních představeních či účinkování na nejrůznějších významných galavečerech, plesech, festivalech, firemních akcích, VIP akcích či samostatných koncertech.

Pocházíte z Domažlic. Na titulní stránce tohoto čísla je Vaše fotografie v krojích z Domažlicka. Je Vám oblíbená i lidová píseň?

H: Samozřejmě máme lidovou píseň hodně oblíbenou. Nejenom proto, že pocházíme z Domažlic, což je přímo metropole Chodska, a bylo by dost zvláštní, kdybychom chodské písničky nezpívali, ale i proto, že jsme se odmala chodskému folkloru věnovali. Nejprve jsme zpívali v základní umělecké škole, pak jsme začali soutěžit v soutěži „Lidová píseň“, pak jsme se dostali do různých souborů, které působí nejen na Chodsku, ale teď už zpíváme i spolu jako pěvecké bratrské duo Bratři Hradeckí“. Jinak lidová písnička nás opravdu provází od toho nejútlejšího věku, protože to byla právě lidová písnička, kterou nám naše mamka zpívala, když jsme byli malí a kterou jsme se učili. To je asi taková nutnost pro zpěváka, aby začínal zpívat právě na lidové notě.

P: A co se týká chodského kroje? Ten jsme oba měli na sobě v necelém roce. Takže chodský kroj bereme skoro jako úbor nebo převlek jako když jdeme třeba na ples, nebo sportovní utkání. Ke zpěvu chodských písní prostě patří chodský kroj a samozřejmě se vším, co k němu patří. My jsme pak ještě přidali i lidové nástroje, jako jsou dudy, na ty hraje hlavně Hynek, ale já na ně také umím, ale raději přidám vozembouch, ten tu muziku, jak se říká okoření. Takže se při zpěvu sami také doprovázíme.

Nebojíte se zpívat i těžké písně, například co zpíval Karel Gott. Kdo Vám repertoár vybírá?

H: Zpíváme opravdu mnoho různých hudebních žánrů, a to nám dělá radost. To, že si vybereme a dokážeme to zazpívat, je asi právě tou lidovou písničkou, která byla velice důležitou průpravou k našemu dalšímu posunu ve zpívání. Dalo by se říci, že právě lidová písnička nás naučila to, že zazpíváme v podstatě cokoliv. Ono se říká, že kdo zazpívá dobře lidovou píseň, je schopen zazpívat i jiné žánry, ale naopak to nefunguje.

P: Karel Gott byl, je a bude náš pěvecký vzor. Naučili jsme se od něj zpívat hodně písní a účastnili se mnoha soutěží právě s písněmi Karla Gotta a mnoho jsme jich i vyhráli.

Zaspíváme pop, lidovou písničku, chodské písně, pomalé, rychlé, swing, a capella, zpíváme muzikály, a dokonce i operu. A v tom je to krásné, že jsme nezůstali jen u jednoho žánru.

H: Repertoár si pro naše bratrské uskupení vybíráme sami. Je to podle toho, kam jedeme zpívat, nebo co si kdo na vystoupení objedná. To samozřejmě plníme. Dohodneme se na písni a pak ji spolu natrénujeme, nic na tom není. Alespoň tedy pro nás. Nebo si písně necháváme také skládat, anebo také sami skládáme vlastní autorské.

Máte za sebou řadu pěveckých soutěží. Jaké výhry si ceníte nejvíce?

H: Tak to nevím, zda to lze takto říci, čeho si nejvíce ceníme. Všechny soutěže, kterých jsme se účastnili, byly pro nás zajímavé, důležité a nádherné. Samozřejmě to vždycky byla výzva pro to, abychom více trénovali. Oba s bráchou jsme hodně soutěživí tipy, proto nám soutěže nevadily, a dokonce jsme je i vyhledávali. A soutěž jsme brali tak trochu jako vystoupení, nebáli jsme se, takže jsme neměli ani trému. Absolvovali jsme mnoho celostátních kol v soutěži „Lidová píseň, soutěže popových písní, operních. Ale kdybych měl říci, čeho si nejvíce považuji, tak by to bylo asi Celostátní kolo základních uměleckých škol v Turnově, kam jsem se probojoval jako první v historii domažlické Základní umělecké školy a soutěž jsem vyhrál, skončil jsem na 1. místě, a to mi bylo teprve 10 let. A pak celostátní kolo soutěže Lidová píseň ve Velkých Losinách, kam jsem se probojoval z 6000 soutěžících a skončil jsem na 2. místě.

P: No a já bych na to hned navázal, já jsem se také probojoval až do Velkých Losin, byl jsem tam dokonce třikrát za sebou a přibližně ze stejného počtu soutěžících jsem pokaždé skončil na 2. místě a pak jsem byl na Zvíkově na 1. místě. Ale poslední moje soutěž byla vloni v listopadu, byla to Mezinárodní pěvecká soutěž Antonína Dvořáka v Karlových Varech, kde jsem soutěžil v kategorii Operní naděje a skončil jsem na 3. místě, což je velký úspěch, protože to už je hodně prestižní soutěž a umístil jsem se v této kategorii jako jediný Čech.

Oba jste prozatím sami? Žádná slečna Vás „neulovila“?

H: My se hned tak nedáme. (smích) Máme spoustu kamarádů, kamarádek i přátel, hlavně z hudební branže. Hlavně oba studujeme, tak na vážné známosti je ještě dost času, na to by nám už nezbýval čas.

P: Ale konkrétně asi odpovídat nebudeme. My si bereme vzor z Karla Gotta, ten taky mlžil (smích)

H: Na ty právě ještě čekáme. (smích)

Co plánujete v hudbě do budoucna?

H: Tento rok bude opravdu velmi hudebně „plodný“ neboť se chystáme vydat swingově zaměřené CD, kde budou světové hity i dokonce 2 nově vzniklé autorské písně a k tomu ještě si zazpíváme s velmi významnými hosty. Opravdu moc se těšíme na výsledek. Jinak nás čeká nastudování opery Nabucco od Verdiho a s ním budeme jezdit o prázdninách do zahraničí.

P: Máme toho v plánu samozřejmě více. Chystáme se pomalu i k natáčení chodských lidových písní s orchestrem, ale i s dudáckou muzikou. Dále pomalu píšeme písně i na moderní CD. Už bychom většinu z toho měli, kdyby nebyla ta divná doba a téměř na 2 roky nás nezavřela doma, ale věříme že se to všechno povede i tak.

H: Ještě musím říct jednu věc. Od září budeme s Patrikem spolužáci, protože jsem byl přijat do Prahy na Hudební akademii múzických umění (HAMU) na obor Zpěv, který on už sám na této akademii studuje. Takže v září budeme spolu opět na jedné škole a moc se na to těším!

Železnice - Od kdy jezdíme po kolejích

Článek připravila redakce

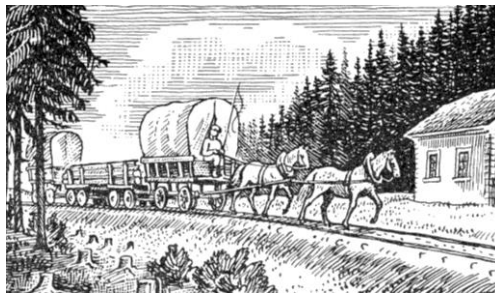
Informace čerpány z internetových stránek stoplusjednicka.cz

Nebude asi třeba nikoho přesvědčovat, že nejedna významná technologická novinka přicházela na svět dosti nejistým krokem. Úsloví o těžkých začátcích potvrzuje i taková letitá instituce, jakou je železnice.

První koleje pro veřejnou dopravu u nás pocházejí z konce dvacátých let 19. století. Byly položeny na česko-rakouském pomezí, mezi Českými Budějovicemi a Lincem. Původně uvažovaný plavební kanál, který by spojil Dunaj s Vltavou, zavrhl profesor pražské polytechniky František Josef Gerstner a navrhl jej nahradit anglickým patentem – „silnicí železnou a dřevěnou“, tedy pevně položenými kolejnicemi.

Koňské začátky

Ideu zčásti zrealizoval Gerstnerův syn František Antonín. První úsek dráhy z Budějovic do rakouského Kerschbaumu byl uveden do provozu 30. září 1828, celá trať do Lince pak od **1. srpna 1832**. Šlo o podnik soukromý, vzešlý ze státního zájmu. Zhruba stokilometrová dráha měla deset stanic, 46 strážních domků a cesta z konečné na konečnou trvala osobnímu „trénu“ čtrnáct hodin.

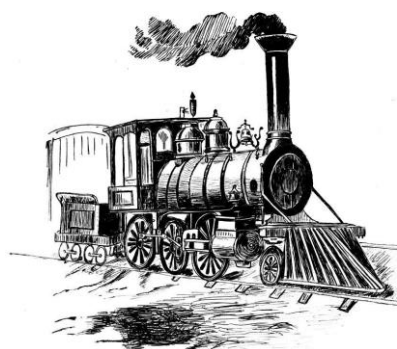

Bud'me na „koňku“ hrdí, byla to vůbec první železnice s veřejným provozem v kontinentální Evropě! Privilegium sice hovořilo jen o přepravě nákladů, ale s blahovolnou tolerancí úřadů se od samého počátku přepravovaly i osoby. Oficiální povolení k přepravě osob obsahuje až císařský reskript z roku 1836.

Prakticky ve stejnou dobu, roku 1827, získala Pražsko-plzeňská železniční společnost, firma české šlechty, povolení ke stavbě koněspřežní dráhy z Prahy přes lesnaté Křivoklátsko do Plzně. Podniku se ale příliš nedařilo a stavebně byl dohotoven jen úsek z Prahy do lánského polesí. Dráha byla živa takřka výhradně z přepravy dříví a později i kladenského uhlí do Prahy. To již ovšem bylo na koně na kolejích nahlíženo jako na překonanou záležitost. V daleké Británii totiž přišli na něco, co mělo kolejovou dopravu provždy změnit: posadili na koleje parní stroj.

Nástup páry

V úvodu vzpomenuté úsloví o těžkostech začátků nepropáslo v tomto případě svoji šanci. Lokomotivu, tedy parní stroj na kolovém pojezdu, nevíkali zdaleka všichni s otevřenou náručí. Proti parnímu oři se po Evropě šířila vlna agitace, zatracující nový vynález a varující před jeho účinky. Šířilo se například, že slepice přestanou snášet, krávy dojit, cestující pod vlivem rychlosti oslepnou a ohluchnou a podobné nesmysly. Tohoto nevládného náhledu k novému fenoménu si byl vědom tým vídeňského profesora Franze

Riepla, připravující projekt dráhy z Vídně napříč Moravou k solným dolům v rakouské Haliči. První plány zrcadlí nedůvěru k lokomotivě: počítalo se s železnicí koněspřežnou.

Ale nejistota netrvala dlouho. Příznivé reference z ciziny přesvědčily bankéře Rothschilda, že podpora čerstvé novinky bude dobrou investicí. A podnikatelský čich mu poradil dobře. Severní dráha císaře Ferdinanda, jak byla první lokomotivní dráha nazvána, se činila. První úsek u Vídně otevřela v listopadu 1837, v létě roku 1839

dorazila do Brna, o dva roky později do Olomouce a v roce 1847 do Bohumína.

Sůl, obilí, dobytek a obchodní zboží: takové bylo předpokládané pořadí komodit, které měla Ferdinandova železnice přepravovat. S cestujícími se příliš nepočítalo. Čas ale tyto úvahy obrátil naruby. Sůl se propadla ke dnu tabulky a počty cestujících současníky přímo ohromovaly. V roce 1838 se na 31 kilometrů trati svezlo 190 000 cestujících, v roce 1885 použilo jejich vlaků tři a čtvrt milionu pasažérů. To ale Ferdinandka „měřila“ již 703 kilometrů.

Elektrifikace železnice

Od počátku 19. století došlo na železnici k několika velkým změnám v používaných technologiích. První pokusy o elektrickou trakci nastaly ještě v období parních lokomotiv. Nejprve se experimentovalo s nezávislou trakcí (tedy s umístěním galvanických článků přímo ve vozidlech). Ovšem toto byla slepá evoluční ulička.

Dalším vývojovým stupněm bylo vytvoření systému se závislou trakcí Wernerem von Siemensem v roce 1879. Tento systém fungoval tak, jak je běžné i dnes, tedy že lokomotiva získává energii z trakčního vedení. Siemensovo řešení využívalo k napájení stejnosměrného proudu.

U nás se vývoj ubíral směrem k stejnosměrnému napájení, především díky práci inženýra Františka Křižíka. První elektrická tramvajová trať na našem území spatřila světlo světa v roce 1891 v Praze a vedla z Výstaviště na Letnou.

V roce 1905 pak byla elektrifikovaná první železniční trať mezi Bechyní a Táborem.

První napájecí soustavy na střídavý proud se objevují po roce 1892. Největší zásluhu na vývoji trakčních soustav a lokomotiv se střídavým proudem měl maďarský technik a vynálezce Kálmán Kandó. Střídavá trakce však zažila svůj rozmach až s větším rozvojem výkonových polovodičových součástek po roce 1950.

V roce 1949 se začalo s elektrifikací hlavních tratí na vyšším stejnosměrném napětí 3 kV. Takto elektrifikována byla trať Děčín – Praha – Česká Třebová – Ostrava – Valašské Meziříčí – Žilina – Košice – Čierna nad Tisou. Práce na elektrifikaci této trati trvaly 15 let. V 60. letech se již v Evropě začala prosazovat střídavá napěťová soustava s parametry 25 kV, 50 Hz, jejíž rozvoj byl způsoben již zmíněným rozvojem polovodičové elektrotechniky. V roce 1959 bylo rozhodnuto, že tento systém bude zaveden i u nás. Vzhledem k dokončování stejnosměrně napájené tratě z Děčína do Košic byla rozdělena Československá republika na severní a jižní část a hranicí byla právě tato trať.

Veškeré území na sever od zmiňované páteřní tratě bylo elektrifikováno na stejnosměrné napěťové hladině 3 kV a jižní část území byla elektrifikována střídavou soustavou 25 kV, 50 Hz.

Používání různých napájecích soustav na území jednoho státu vede k požadavku nákladnějších vícesystémových lokomotiv, které ovšem v případě ČR prozatím vycházejí

ekonomicky výhodněji než sjednocení železniční elektrifikace na jeden typ napětového systému.

Specifickou a technologicky nejpokročilejší variantou napájení je využití magnetické levitace a supravodivosti. Tato technologie je zatím v provozu jen na několika místech světa např. v Japonsku nebo v Číně.

Prokletí pocestného

20. část

Příběh napsal a připravil Jiří Šulc

Když jsem se ráno probudil, snažil jsem se sám sobě namluvit, že celá ta strašná noc byl jen zlý sen. Ale můj vzhled dokazoval pravdu. Byl jsem stále špinavý od hlíny a krve a páchl jsem kouřem. Přinutil jsem se vstát a vyhlédnout z okna. Nebe bylo jasné. Podle polohy Slunce jsem odhadl, že do poledne zbývá jen hodina, možná hodina a půl. Únava mě tedy zmohla na hodně dlouho. Rozhlédl jsem se po vesnici a spatřil místa, kde v noci řádil požár. Černé skvrny spálenišť připomínaly morové boláky na tváři dříve krásné dívky.

Při pohledu na ně mi hlavou bleskly vzpomínky na zbytek noci. U Horthase jsem seděl, dokud nevydechl naposledy. Když byly poslední plameny uhašeny, odnesli jsme tělo našeho milovaného hostinského do jeho domu, který zůstal ohněm ušetřen. Uložili ho do jeho ložnice, než bude pochován. Nikdy nezapomenu na tváře jeho dcer, když spatřily otcovo tělo. Mladší Arien ho chytila za ruku a s pláčem ho prosila, aby vstal. V pokoji bylo několik dospělých mužů, a v tu chvíli nikdo z nich nedokázal zadržet slzy. Starší Elle tam jen stála, hleděla na otce. Její spodní ret se chvěl a ruce se třásly, jako kdyby mrzla. Šok byl pro ni příliš velký. Cítil jsem, že bych jí měl něco říct. Ale jak by jakákoliv má slova mohla takový smutek zahnat? Mě samotného drtil zevnitř jako těžký balvan. Nemohl jsem v tom pokoji vydržet dlouho. Prostě jsem si šel lehnout.

Chvíli mi trvalo si připustit, že se to tak vážně stalo. Znovu jsem si sedl na postel a nemohl se donutit vstát. Nakonec jsem se přemohl a šel dolů do lokálu hospody. Tam o samotě seděla u stolu nejbližší dveřím Elle. Zírala na vchod do krčmy jako uhranutá. Šel jsem pomalu k ní a přemýšlel, co říct. Ale z ničeho nic, aniž by se na mě podívala, promluvila jako první.

„Ještě pořád jsem nebyla venku.“ řekla. „Ani v otcově ložnici. Hloupé, co? Jako kdyby se všechno vrátilo zpátky jenom tím, že se budu pravdě vyhýbat. Ale nemůžu tu zůstat napořád. Jednou budu muset ven.“

Došel jsem až k ní a také upřel zrak na dveře hospody. Za nimi na nás čekala krutá kapitola našich životů, po které už nikdy nebudou stejné jako dřív. A ani jednomu z nás se do ní nechtělo vstoupit. Ale nebylo přeci možné se celý život schovávat.

„No... čím dříve, tím lépe.“ odpověděl jsem jí po chvíli mlčení. Podívala se na mě a lehce přikývla. Na tváři měla kamenný výraz, a i její hlas před chvílí postrádal emoce. Zato v jejích očích jsem viděl potlačovaný smutek, ale zároveň i vděčnost za podporu.

Tak jsme vyšli ven společně a čerpali sílu z blízkosti toho druhého. Všude kolem nás vesničané pilně pracovali. Někteří se věnovali svým každodenním činnostem, jako by se nic nestalo. Však by je nikdo jiný za ně neudělal. Většina však odklízela trosky vyhořelých domů. Už když jsme šli kolem prvního, chytili jsme se za ruce. Muži z rodin, které přišly o domov, se snažili tvářit odhodlaně. Jako by byli vždy připraveni začít budovat své životy úplně od začátku. Jejich ženy naříkaly z plných plic. Kdo nás viděl, vyjadřoval svou soustrast za Horthase. A i když jsme se báli odpovědi, ptali jsme se, kdo další ještě zemřel.

Zjistili jsme, že mrtvých vesničanů nebylo mnoho. Ale to jejich odchod na věčnost nedělalo méně tragickým. Jeden z farmářů, jehož dům zachvátil požár, se snažil zachránit co nejvíc ze svého majetku. Házel věci z okna tak dlouho, dokud se plameny strávená střecha nezřítila na jeho hlavu. Zůstala po něm vdova a tři děti. Zemřel i Davan, jeden z pohůnků fojta Orssila. S bratrem Lacejem se snažili chytit pro svého pána jednoho z koní. Když se jim to povedlo, Orssil při nasedání na zvíře do Davana strčil, a ten nešťastně upadl pod kopyta dalšího koně. Zatímco Lacej bezmocně sledoval, jak je jeho bratr ušlapán, Orssil pádil pryč. Ale nebyl nejlepší jezdec. Vyděšený hřebec ho shodil, a tak se fojt odplazil pod vůz s hnojem, kde zůstal ukrytý po zbytek noci.

Nejvíce ztrát na naší straně bylo mezi mladými muži, kteří se rozhodli bojovat. Bili se statečně, ale i když bandity zaskočili, chyběli jim zkušenosti. I přes to, že jim celou dobu pomáhal Pocestný, a později i další vesničané, tak sedm mladíků padlo v boji. Mezi nimi byl i jejich vůdce, horlivý Everen, syn farmáře Evose.

A když jsme šli kolem místa, kde stával jejich domov, spatřili jsme tu nejsmutnější scénu. Evos stále seděl před svým vyhořelým domem a v náručí držel synovo tělo. Vesničané za ním prý od rána chodili, vyjadřovali soustrast a prosili, aby je nechal Everena pohřbít. Starý farmář ale nevnímal slova ani nic, co se kolem něj dělo. Reagoval jen když se někdo pokusil vyprostit Everenovo tělo z jeho paží. To ho vždy přitiskl ještě těsněji ke své hrudi a držel ho tak pevně, že mu ho nešlo vzít ani násilím. Ně kterému ze silnějších mužů by se to nejspíš povedlo, ale nikdo neměl to srdce se k tomu přinutit.

Zrychlili jsme krok a zasmušile šli dál. Tak, že jsme s málem nevšimli vozu, který k nám jel zleva. Mula zaržála, jak vozka prudce zatáhl za opratě.

„Hej, dávejte pozor!“ okřikl nás. Byl to dřevorubec Maron. A na druhém konci vozu seděl jeho švagr, Gret. Štíhlý, černovlasý muž se zlomeným nosem a věčným úšklebkem na tváři.

„Dívejte se kolem sebe. Ať vás nemusíme přihodit k nim.“ řekl.

Nechápal jsem, co tím myslel, dokud jsem si vůz neprohlédl. Vycházel z něj hrozný zápach. Uslyšel jsem bzučení a po chvíli zahlédl i hejno much. Z okrajů trpěly ruce a nohy zamazané od krve. Pak mi to došlo. Vezli těla banditů. Elle zbledla a mě se začal zvedat žaludek. Gret se zasmál. Ten člověk měl zvláštní smysl pro humor.

„Nechutný, já vím.“ řekl Maron, když viděl naše reakce. „Ale jen tak je nechat někde ležet nemůžeme. Vezeme je kousek za humny a tam je spálíme.“

„A budeme se modlit, aby se neobrátil vítr směrem k vesnici. Hořící mrtvoly, to je vám hroznej smrad.“ dodal Gret a zase se zachechtal. Maron se na něj zamračil.

„No, co je? Dva roky po sobě jsem spaloval oběti různých nemocí z celého pohraničí. Vim, o čem mluvím.“

„Jo, a taky jsi byl jedinej, kdo se na to hlásil dobrovolně, ty vyšinutej blázne.“ odsekl Maron svému švagrovi.

Chtěl jsem od toho rozhovoru odvést pozornost, tak jsem se zeptal na něco, co mi už chvíli vrtalo hlavou.

„A kde je Pocestný?“

Všichni se zatvářili znechuceně. Nejen oba muži na voze, ale i lidé procházející kolem, co mě zaslechli. I Elle byla překvapená, že mě to zajímá. Možná do té doby zapomněla na to, že Pocestný ve všem sehrál nějakou roli.

„No, když už to ale musíš vědět, tak zůstal až do rána. Po boji ošetřoval zraněný a pomáhal, kde bylo třeba.“ začal Gret vyprávět.

„Pak ale lidem došlo, že celá ta katastrofa je jeho vina. To on ty lotry tak rozzuřil. Kdyby si hleděl svýho, nic z toho by se nestalo.“ skočil mu do toho Maron.

„No, já myslím, a nejsem v tom sám, že tohle byla jen otázka času.“ odpověděl Gret a chvíli se na sebe s e švagrem mračili. Bylo mi jasné, že oba muži představují dvě skupiny vesničanů, které se lišili v názoru na Pocestného, přesně jako předchozí den v hospodě. Ti, kteří ho teď nenáviděli, jistě byli v převaze.

„V každém případě, lidi si to s tím chlapem šli vyřídit.“ pokračoval Maron, když usoudil, že nemá sílu začínat hádku. „V rukách měli kosy a vidle a málem se na něj vrhli. Ale podařilo se mu je přesvědčit, že Orssil pracoval s tou bandou.“

Elle vyvalila oči. Tohle pro ni byla novinka. Ale pak řekl Gret něco, co překvapilo i mě.

„Nejenom to. Říkal, že Orssil vůbec neměl bejt fojtem. Že to byl jen nějaký měšťák, asi obchodník nebo co, kterému se ve vnitrozemí přestalo dařit. A tak se vydal k hranicím s falešným lejtrem a čekal, který blbci mu na to skočej. No, kde jinde by mu to vyšlo, když ne u nás? Jak to věděl, to je záhada.“

„Nevěřili jsme mu, ale Lacej to potvrdil.“ dodal Maron. „Dělal mu vocáska do poslední chvíle, ale smrt bratra mu neodpustil.“

„Když o Orsilovi mluvíte, používáte hodně slovo „byl“...“ podotkla Elle a já začínal tušit, kam vyprávění směřuje.

„Orssil ještě chvíli zapíral, ale Pocestnej ho vyděsil tak, že se přiznal. A pak jsme si ho podali.“ odpověděl dřevorubec a s Ellou jsme překvapeně vyvalili oči.

„Ale, nekoukejte takhle.“ prohodil Gret. „Jo, pořádně jsme ho vyváleli v blátě a zkopali, ale přežil to. I když Lacej mu málem rozbil hlavu klackem. Museli ho od něj odtáhnout.“

„A kde teda je?“ chtěla vědět Elle.

„Kdo ví? Nakonec jsme ho svlíkli, zavázali mu oči, přivázali ho k oslovi a toho vyhnali do lesa.“ odpověděl Maron.

O takovém trestu jsem dříve slyšel, ale nenapadlo by mě, že se k němu uchýlí lidé z naší vesnice. I když si při něm nikdo přímo nezamazal ruce od krve odsouzeného, pořád to byl trest smrti. Pokud ho nezabije nějaké zvíře, tak se ztratí a zemře hladu. V pohraničních lesích těžko narazí na někoho, kdo by mu pomohl.

„A Pocestný odešel?“ zeptal jsem se.

„Jo.“ přikývl Gret. „Vytratil se dřív, než se všichni rozhodli vybít si vztek i a něm. Vůbec se mu nedivím.“

„Je dobře, že je pryč.“ řekla náhle Elle chladným hlasem. „Lidi mají pravdu. Zavínil to on. Je mi jedno, jestli to myslel dobře. Pokud není blázen, tak se tu už nikdy neukáže.“

Já si tím nebyl tak jistý. Byl jsem té noci v lese a pochopil, jaké zlo celá banda představovala. Měli Orsila pod palcem, ale Kessar s ním pořád jednal jako se spojencem. A náš falešný fojt nenáviděl Horthase. Nejspíš by bandity brzy požádal o laskavost a Elle by stejně přišla o otce. Pocestný dělal, co bylo v jeho silách, aby nám pomohl. Nedokázal

jsem popřít, že celá ta tragédie začala jeho příchodem, ale nedával jsem mu vinu za její výsledek.

Pohlédl jsem znovu směrem k tělům na voze. Nemusel jsem je vidět přímo, abych věděl, že dvě tam chyběla. Kessar a Filtz, kteří by měli ležet na vrcholu hromady. Ale utekli. Ti, kteří nejvíce zasloužili potrestat, si teď jistě někde lízali rány a přemýšleli, jaké zločiny budou páchat dál. Třeba plánují pomstu. To nemohlo zůstat jen tak.
„Ne. Ještě to tu nedokončil.“

Pokračování příště...

Básničky pro všechny lidičky

Báseň napsala Jana Koláčková

Chmýříčka

Pampelišková chmýříčka,
letí si do nebička,
sfoukni je a něco si přej,
svá přání jim tajně dej.

Letí, letí vysoko,
a také moc daleko,
vítr pryč je nese,
splněná přání zpět přinese.

XXV. VELKÁ CENA

INDIANA

SOUTĚŽ A SETKÁNÍ

29. – 31. července 2022
AREÁL KEMPU INDIANA
JANOVICE U RÝMAŘOVA

Mezinárodní soutěž v ovládnutí dlouhého biče,
v hodů nožem a tomahavkem a westernové show.

V programu proběhne i juniorská cena
F. A. Elstnera v ovládnutí dlouhého biče
a VI. ročník MČR v instinktivním hodů nožem,
technikou no spin.

f Western Art Club f Keltoviny f Kemp Indiana

Kdo by nechtěl soutěžit, tak pro něj bude připravena řada doprovodných aktivit:
Market Indiana – prodejní setkání výrobců bičů a nožů, informace o historii práskání bičem a další.

V případě zájmu o registraci do soutěží, zajištění prostoru pro stánek či ubytování
nás kontaktujte na gin@stampky.cz, tel: +420 608 732 948

ZOMBÍK

píše a kreslí: Ondřej Frencl

S VELKOU PÝCHOU VÁM
CHCI OZNÁMIT, ŽE JE ZE
MĚ ŽENATÝ ZOMBÍK

SAMOTNÝ OBŘAD BYL
VELMI DOJEMNÝ, JEDINÝ
PROBLÉM NASTAL SE
SVATEBNÍM SLIBEM...

ONO TRADIČNÍ „DOKUD
NÁS SMRT NEROZDĚLÍ“
SE PRO NÁS UKÁZALO
LEHCE NEPOUŽITELNÉ ...

TAK JSME TO ZMĚNILI NA
„DOKUD NÁS ROZKLAD
A HNILOBA NEROZDĚLÍ“
SIRK KRÁSA...

22

ROZHODL JSEM SE,
ŽE VÁM UKÁŽU
SVOJÍ KRÁSNOU
NOVOMANŽELKU

NANEŠTĚSTÍ JE DOCELA
STYDLIVÁ, ALE NĚJAK
TO ZAŘÍDÍM...

MOMENTÍK ...

NOTAK ZLATO,
POJĎ SE UKÁZAT
ČTENÁRŮM, ONI
SE NA TEBE TĚŠÍ...

POJĎ A
NESTYĎ SE ...

JÉÉÉÉÉ!

RUP

BUDEŠ SE MNOU JEŠTĚ
NĚKDY MLUVIT?

TAK VÁM TEDA PĚKNĚ
DĚKUJU!
A TO JSEM SE TĚŠIL NA
SVATEBNÍ NOC!

23

Jmenujeme se Ondra a Mart'a, a jelikož jsme oba kreativní tvorové, rozhodli jsme se společně založit projekt, který jsme nazvali nakladatelství NARUBY. Na českém trhu již máme pevně zapsané jméno naší komiksovou trilogií Zombíci. Nejvíce u nás frčí placky, a nejenom ty na špendlík, postupně navyšujeme jejich druhy (už máme i magnetky a přívěšky s otvírákem). Do budoucna určitě plánujeme rozšiřovat sortiment, nápadů na to máme víc než dost.

www.nakladatelstvi-naruby.cz

Nakladatelství
NARUBY

Internetový časopis KELTOVINY

vydává spolek Keltoviny z Českých Budějovic.

Redakční rada a dopisovatelé:

Martin Štulla, Pavla Štullová, Věra Melicharová, Martina Nováková, Vítek Procházka, Kristýna Strnadová, Monika Peňáz Procházková, Marie Ondová, Mária Kalincová, Lucie Volková, Martina Kovářová, Kamila Prášková, Jurgen Lednický, Katka Hrabáková, Adam Kadmon, Ondřej Frencl, Dagmar Wilčková, Lucie Volková, Jana Koláčková, ...

Použité fotografie a ostatní obrazový materiál:

*Titulní strana: P. & H. Hradecký, poslední strana: Michal Dvořák
Ostatní fotografie jsou přímo se jménem autora v textu*

Uzávěrka dalšího čísla 15. 9., příští vydání časopisu 27. 9.